

699

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

z dnia 14 maja 2002 r.

w sprawie szczegółowych warunków wytwarzania produktów rolnictwa ekologicznego.

Na podstawie art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 16 marca 2001 r. o rolnictwie ekologicznym (Dz. U. Nr 38, poz. 452) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Przy produkcji polowej metodami ekologicznymi stosuje się co najmniej czteroletni płodozmian.

2. Stosowanie niekorzystnej dla organizmów glebowych uprawy gleby, w szczególności uprawek późniwnych i orki głębokiej, ogranicza się do niezbędnego minimum albo nie stosuje się danego rodzaju uprawy.

3. Powierzchnia gleby podczas całego okresu wegetacji powinna być przykryta roślinnością, w szczególności plonem głównym i międzyplonem albo substancją organiczną, w tym w postaci kompostu lub rozdrobnionej słomy.

4. Do zwiększania żyzności gleby, w płodozmianie stosuje się rośliny strukturotwórcze i zwiększające zawartość materii organicznej w glebie oraz rośliny motylkowe wieloletnie, wysiewane głównie w mieszankach z trawami.

5. Termin siewu, ilość wysiewanych nasion, rozstaw rzędów, sposób podstawowej i przedsiębierzej uprawy gleby dostosowuje się do potencjalnego zagrożenia uprawianych roślin w związku z występowaniem chwastów, chorób i szkodników.

§ 2. 1. W gospodarstwie rolnym, w którym jest prowadzona produkcja metodami ekologicznymi, stosuje się komposty z nawozów naturalnych i organicznych, wytwarzane w tym gospodarstwie.

2. W rolnictwie ekologicznym stosuje się nawozy mineralne wymienione w załączniku nr 1 do rozporządzenia, jeżeli zostały dopuszczone do obrotu na podstawie przepisów o nawozach i nawożeniu.

3. Dopuszcza się stosowanie:

- 1) nawozów naturalnych pochodzących z innego ekologicznego gospodarstwa rolnego, z zastrzeżeniem ust. 4,
- 2) preparatów biodynamicznych, preparatów i wyciągów roślinnych oraz szczepionek bakteryjnych, w tym do aktywizacji kompostów.

4. W produkcji ogrodniczej dopuszcza się stosowanie nawozów naturalnych pochodzących z gospodarstw rolnych innych niż ekologiczne, po uzgodnieniu z upoważnioną jednostką certyfikującą.

5. W produkcji grzybów można stosować jako podłoże odchody zwierząt, słomę oraz odpady drzewne i torf, niezawierające niedozwolonych w rolnictwie ekologicznym substancji chemicznych.

6. Do utrzymywania lub podwyższania biologicznej aktywności i żyzności gleby stosuje się substancje wymienione w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

§ 3. 1. Przy produkcji metodami ekologicznymi podejmuje się działania mające na celu:

- 1) ograniczenie występowania chwastów,
- 2) zabiegi odchwaszczające,
- 3) ochronę roślin przed chorobami i szkodnikami.

2. Działania mające na celu ograniczenie występowania chwastów polegają na:

- 1) stosowaniu w płodozmianie roślin dobrze zacieniających glebę,
- 2) zagęszczaniu łanu roślin uprawnych,
- 3) uprawie roślin odchwaszczających,
- 4) pokryciu gleby roślinami uprawnymi przez cały okres wegetacji,
- 5) ściółkowaniu gleby,
- 6) stosowaniu materiału siewnego wolnego od nasion chwastów.

3. Zabiegi odchwaszczające polegają w szczególności na:

- 1) stosowaniu uprawek mechanicznych,
- 2) stosowaniu herbicydów biologicznych,
- 3) wrywaniu chwastów,
- 4) odchwaszczaniu płomieniowym, przy użyciu specjalistycznych urządzeń.

4. Działania mające na celu ochronę roślin przed chorobami i szkodnikami polegają na:

- 1) ukształtowaniu krajobrazu gospodarstwa i jego otoczenia w sposób sprzyjający rozwojowi i ochronie naturalnych wrogów szkodników roślin uprawnych,
- 2) wprowadzaniu do uprawy odmian roślin odpornych na choroby i szkodniki,
- 3) doborze terminów siewu i zabiegów pielęgnacyjnych, niekorzystnych dla rozwoju chorób i szkodników,
- 4) przykrywaniu roślin uprawnych osłonami (folią, siatkami, włókniną) w okresie nasilenia chorób lub inwazji szkodników,
- 5) stosowaniu substancji odstrasżających lub zwabiających,
- 6) stosowaniu pułapek, barier, emitatorów impulsów dźwiękowych i świetlnych,
- 7) wprowadzaniu do uprawy roślin odstrasżających lub zwabiających szkodniki.

§ 4. 1. Ochrona roślin przed szkodnikami i chwastami przy użyciu środków ochrony roślin może być prowadzona wyłącznie wtedy, gdy rozwój organizmów szkodliwych zagraża jakości i wielkości zbioru.

2. W rolnictwie ekologicznym stosuje się środki ochrony roślin zawierające wyłącznie substancje biologicznie czynne, mikroorganizmy i żywe organizmy, których wykaz stanowi załącznik nr 3 do rozporządzenia.

3. Środki ochrony roślin, o których mowa w ust. 2, mogą być stosowane w rolnictwie ekologicznym, jeżeli zostały dopuszczone do obrotu i stosowania na podstawie przepisów o ochronie roślin uprawnych.

§ 5. 1. Do zabezpieczania przed szkodnikami konstrukcji uli, w tym ramek i plastrów, stosuje się środki, o których mowa w § 4 ust. 2.

2. Do czyszczenia i dezynfekcji pomieszczeń, uli, urządzeń i sprzętu używanych w produkcji pszczelarskiej dopuszcza się stosowanie środków do czyszczenia i dezynfekcji pomieszczeń inwentarskich wymienionych w załączniku nr 6 do rozporządzenia.

3. Podczas pobierania miodu stosuje się naturalne środki odstrasające.

§ 6. Dopuszczalną obsadę zwierząt w ekologicznym gospodarstwie rolnym w przeliczeniu na 1 hektar użytków rolnych określa załącznik nr 4 do rozporządzenia.

§ 7. 1. Łączna powierzchnia użytkowa pomieszczeń w budynku inwentarskim przeznaczonym do produkcji drobiu rzeźnego nie powinna przekraczać 1 600 m².

2. W jednym pomieszczeniu nie może przebywać więcej niż:

- 1) 4 800 sztuk kurcząt,
- 2) 3 000 sztuk kur niosek,
- 3) 2 500 sztuk kapłonów, gęsi lub indyków,
- 4) 4 000 sztuk kaczek w przypadku samic albo 3 200 sztuk kaczek w przypadku samców,
- 5) 5 200 sztuk perliczek.

3. Pomiędzy cyklami chowu poszczególnych partii drobiu, cały inwentarz usuwa się z:

- 1) pomieszczenia w budynku inwentarskim — w celu przeprowadzenia dezynfekcji,
- 2) wybiegu i pastwiska — w celu umożliwienia odrostu roślin.

4. Do uboju przeznaczają się drób, który był hodowany co najmniej:

- 1) kurczęta — 81 dni,
- 2) kapłony — 150 dni,
- 3) indyki i gęsi — 140 dni,
- 4) kaczki pekińskie — 49 dni,
- 5) kaczki piżmowe:
 - a) samice — 70 dni,
 - b) samce — 84 dni,
- 6) kaczki mulard — 92 dni,
- 7) perliczki — 94 dni.

§ 8. 1. Zwierzętom zapewnia się możliwość codziennego przebywania na otwartej przestrzeni.

2. Minimalne wielkości powierzchni pomieszczeń w budynkach inwentarskich oraz wybiegów dla zwierząt określa załącznik nr 5 do rozporządzenia.

§ 9. 1. W rolnictwie ekologicznym stosuje się środki żywienia zwierząt, środki do czyszczenia zwierząt oraz czyszczenia i dezynfekcji pomieszczeń inwentarskich określone w załączniku nr 6 do rozporządzenia.

2. Środki żywienia zwierząt, o których mowa w ust. 1, mogą być stosowane, jeżeli zostały dopuszczone do obrotu i stosowania na podstawie przepisów o środkach żywienia zwierząt.

§ 10. Obornik pochodzący od zwierząt utrzymywanych w ekologicznym gospodarstwie rolnym przechowywany jest w odpowiednio dostosowanych do tego celu urządzeniach zabezpieczających przed skażeniem wód i gleby.

§ 11. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi: *J. Kalinowski*

Załączniki do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 maja 2002 r. (poz. 699)

Załącznik nr 1**NAWOZY MINERALNE STOSOWANE W ROLNICTWIE EKOLOGICZNYM**

Nazwa	Uwagi
1	2
Mączka fosforytowa	Maksymalna zawartość kadmu: do 90 mg/kg P ₂ O ₅
Kopalne sole potasu (KCl) *	–
Siarczan potasu zawierający sole magnezu*	Otrzymany z kopalnych soli potasowych
Węglan wapnia pochodzenia naturalnego*	–
Węglany magnezowo-wapniowe pochodzenia naturalnego*	–
Siarczan magnezu	–
Roztwór chlorku wapnia*	Opryskiwanie dolistne jabłoni po stwierdzeniu niedoboru wapnia
Siarczan wapnia (gips)	Wyłącznie pochodzenia naturalnego
Wapno defekacyjne*	–
Siarka elementarna	–

* Celowość stosowania po uzgodnieniu z upoważnioną jednostką certyfikującą.

Załącznik nr 2

SUBSTANCJE DO UTRZYMYWANIA LUB PODWYŻSZANIA BIOLOGICZNEJ AKTYWNOŚCI I ŻYŻNOŚCI GLEBY

Nazwa	Uwagi
1	2
Produkty pochodzenia zwierzęcego * lub produkty uboczne*: - mączka z krwi - mączka z kopyt - mączka rogowa - mączka kostna lub mączka kostna odklejona - spopielone kości zwierząt - mączka rybna - mączka mięsna - mączka z piór, włosów i skóry - wełna - sierść - włosy - produkty mleczarskie - guano	W postaci przekompostowanej; maksymalna zawartość chromu (VI) w mg/kg suchej masy: 0
Produkty pochodzenia roślinnego lub produkty uboczne (w szczególności wyciąg z nasion roślin oleistych, łuska ziarna kakaowego, kiełki słodowe)	—
Głony morskie i produkty z nich otrzymane*	Otrzymane wyłącznie w drodze: - procesów fizycznych, w tym odwadniania, zamrażania i mielenia - ekstrakcji wodą lub wodnymi roztworami kwasów i zasad - fermentacji
Fosforyty o podwyższonej zawartości magnezu (fosforyty glinowo-wapniowe i wapniowe)	Maksymalna zawartość kadmu: do 90 mg/kg P ₂ O ₅ ; stosowanie ograniczone do gleb zasadowych (pH > 7,5)
Mikroelementy pochodzenia mineralnego*	—
Chlorek sodu*	Wyłącznie sól kopalna
Mączka skalna	—
Torf	Stosowanie ograniczone do produkcji ogrodniczej (uprawa warzyw, roślin ozdobnych, drzew i krzewów, szkółki)

1	2
Minerały ilaste (w szczególności perlit, wermikulit)	–
Podłoże z uprawy grzybów	Sporządzone ze składników dopuszczonych do stosowania w rolnictwie ekologicznym
Trociny i wióry drzewne	Drewno (po wyrębie) nietraktowane chemicznie

* Celowość stosowania po uzgodnieniu z upoważnioną jednostką certyfikującą.

Załącznik nr 3

WYKAZ SUBSTANCJI BIOLOGICZNIE CZYNNYCH, MIKROORGANIZMÓW I ŻYWYCH ORGANIZMÓW WCHODZĄCYCH W SKŁAD ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN STOSOWANYCH W ROLNICTWIE EKOLOGICZNYM

I. Substancje biologicznie czynne pochodzenia roślinnego i zwierzęcego

Nazwa	Uwagi
1	2
Azadirachtyna ekstrahowana z <i>Azadirachta indica</i> (miodli indyjskiej)*	Insektycyd; stosowanie wyłącznie na rośliny mateczne w produkcji nasiennej i na rośliny rodzicielskie w produkcji innych roślin rozmnażanych wegetatywnie, jak również w produkcji roślin ozdobnych
Wosk pszczeli	Przy cięciu drzew (do smarowania ran)
Żelatyna	Insektycyd
Hydrolizat białkowy*	Atraktant; w połączeniu z innymi odpowiednimi substancjami, wymienionymi w niniejszym załączniku
Lecytyna	Fungicyd

1	2
Olejki roślinne (miętowy, sosnowy, kminkowy)	Insektycyd, akarycyd, fungicyd, inhibitor kiełkowania
Pyretryny ekstrahowane z <i>Chrysanthemum cinerariaefolium</i>	Insektycyd
Ekstrakt z gorzkiej właściwej (<i>Quassia amara</i>)	Insektycyd, repelent
Rotenon ekstrahowany z <i>Derris spp.</i> , <i>Lonchocarpus spp.</i> i <i>Tephrosia spp.*</i>	Insektycyd

* Celowość stosowania po uzgodnieniu z upoważnioną jednostką certyfikującą.

II. Substancje biologicznie czynne do stosowania w pułapkach lub dyspensorach

Nazwa	Uwagi
1	2
Fosforan dwuamonowy	Atraktant; wyłącznie w pułapkach
Feromony	Insektycyd, atraktant; w pułapkach lub dyspensorach

III. Inne substancje biologicznie czynne stosowane tradycyjnie w rolnictwie ekologicznym

Nazwa	Uwagi
1	2
Miedź w formie wodorotlenku miedzi, tlenochloru miedzi, siarczanu miedzi (trójzasadowego), tlenku miedziowego*	Fungicyd
Etylen	Do przyspieszania dojrzewania bananów
Szare mydło (mydło potasowe)	Insektycyd
Ałun potasowy (kalinit)	Do hamowania dojrzewania bananów
Siarczan wapnia (wielosiarczan wapnia)*	Fungicyd, insektycyd, akarycyd
Olej parafinowy	Insektycyd, akarycyd

1	2
Oleje mineralne *	Insektycyd, akarycyd; wyłącznie w uprawie drzew owocowych, winnic, drzew oliwkowych i roślin tropikalnych
Nadmanganian potasu	Fungicyd, bakteriocyd; wyłącznie w uprawie drzew owocowych, drzew oliwkowych i winnic
Piasek kwarcowy	Repelent
Siarka	Fungicyd, akarycyd, repelent

* Celowość stosowania po uzgodnieniu z upoważnioną jednostką certyfikującą.

IV. Mikroorganizmy i inne żywe organizmy stosowane w biologicznym zwalczaniu szkodników

Nazwa	Uwagi
1	2
Mikroorganizmy (bakterie, wirusy i grzyby), w szczególności <i>Bacillus thuringensis</i> , <i>Granulosis virus</i>	Wyłącznie produkty niemodyfikowane genetycznie w rozumieniu przepisów o organizmach genetycznie zmodyfikowanych
Żywe organizmy (w szczególności owady, pluskwiaki, nicienie, drapieżne roztocza)	—

Załącznik nr 4

DOPUSZCZALNA OBSADA ZWIERZĄT W EKOLOGICZNYM GOSPODARSTWIE ROLNYM W PRZELICZENIU NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH

Gatunek lub grupa użytkowa	Szt. na 1 ha jako ekwiwalent 170 kg N/ha/rok
1	2
Koniowate w wieku powyżej 6 miesięcy	2
Cielęta odchowywane na opas	5
Inne zwierzęta zaliczane do bydła w wieku poniżej 1 roku	5
Buhaje, wolce w wieku od 1 roku do 2 lat	3,3
Jałówki w wieku od 1 roku do 2 lat	3,3
Buhaje, wolce w wieku powyżej 2 lat	2
Jałówki przeznaczone do rozrodu	2,5
Jałówki przeznaczone na opas	2,5
Krowy mleczne	2
Krowy wybrakowane	2
Inne krowy	2,5

1	2
Samice królików przeznaczone do rozrodu	100
Owce maciorki	13,3
Kozy	13,3
Prosięta	74
Maciory przeznaczone do rozrodu	6,5
Tuczniki	14
Inne świnie	14
Brojlery kurcze	580
Kury nioski	230

Załącznik nr 5

MINIMALNE WIELKOŚCI POWIERZCHNI POMIESZCZEŃ W BUDYNKACH INWENTARSKICH ORAZ WYBIEGÓW DLA ZWIERZĄT

I. Zwierzęta, z wyjątkiem drobiu

Gatunek /osobnik/	POWIERZCHNIA POMIESZCZENIA (powierzchnia wewnętrzna netto dostępna dla zwierząt)		POWIERZCHNIA WYBIEGU bez pastwiska (powierzchnia zewnętrzna)
	Minimalna waga żywca w kg	Minimalna powierzchnia m ² /sztukę	Minimalna powierzchnia m ² /sztukę
Bydło przeznaczone do rozrodu i opasowe oraz koniowate	do 100	1,5	1,1
	do 200	2,5	1,9
	do 350	4,0	3,0
	powyżej 350	5,0 przy minimum 1 m ² /100 kg	3,7 przy minimum 0,75 m ² /100 kg
Krowy mleczne	–	6,0	4,5
Buhaje hodowlane	–	10,0	30,0
Owce i kozy	–	1,5 (owca, koza) 0,35 (jagnię, koźlą)	2,5 przy minimum 0,5 m ² na jagnię, koźlą
Maciory z prosiętami do 40 dnia życia	–	7,5 (maciora)	2,5
Tuczniki	do 50	0,8	0,6
	do 85	1,1	0,8
	do 110	1,3	1,0
Prosięta	do 30 kg, powyżej 40 dnia życia	0,6	0,4
Świnie przeznaczone do rozrodu	–	2,5 (samica)	1,9
	–	6,0 (samiec)	8,0

II. Drób

	POWIERZCHNIA POMIESZCZENIA (powierzchnia wewnętrzna netto dostępna dla zwierząt)			POWIERZCHNIA WYBIEGU (powierzchnia zewnętrzna) ilość m ² dostępnych rotacyjnie na 1 sztukę
	Liczba zwierząt/m ²	Długość grzędy w cm na 1 ptaka	Gniazdo	
Kury nioski	6	18	8 niosek na gniazdo lub w przypadku wspólnego gniazda 120 cm ² /1 ptaka	4 z zachowaniem limitu do 170 kg N/ha/rok
Drób na tucz /w stałych budynkach/	10 przy maksimum 21 kg żywca/m ²	20 /tylko dla perliczek/	–	4 - brojlery kurcze, perliczki, 4,5 - kaczki, 10 - indyki, 15 - gęsi - z zachowaniem limitu do 170 kg N/ha/rok
Drób na tucz /w ruchomych kojcach/	16 przy maksimum 30 kg żywca/ m ²	–	–	2,5 z zachowaniem limitu do 170 kg N/ha/rok

Załącznik nr 6

ŚRODKI ŻYWIENIA ZWIERZĄT, ŚRODKI DO CZYSZCZENIA ZWIERZĄT ORAZ CZYSZCZENIA I DEZYNFEKCJI POMIESZCZEŃ INWENTARSKICH STOSOWANE W ROLNICTWIE EKOLOGICZNYM**I. Środki żywienia zwierząt**

1. Środki żywienia zwierząt pochodzenia roślinnego

1) Zboża, ziarno, pozyskiwane z nich produkty i produkty uboczne:

owies jako ziarno, płatki, średniej jakości mąka, łuski i otręby; jęczmień w postaci ziarna i średniej jakości mąki; ryż w postaci ziarna, ryż łamany lub otręby i wytfoki z kielków; proso w ziarnach; żyto w ziarnach, jako średniej jakości mąka lub jako paszowe i otręby; sorgo w ziarnach; pszenica w ziarnach, jako średniej jakości mąka, jako mąka paszowa, otręby i kielki; orkisz w ziarnach; pszenżyto w ziarnach; kukurydza w ziarnach, otręby, średniej

jakości mąka, wytfoki z kielków i gluten; pył ze srodu; ziarno stosowane w przemyśle piwowarskim;

2) Nasiona oleiste, owoce oleiste, ich produkty i produkty uboczne:

rzepak, śruta i łuski; soja w ziarnach, prażona i łuski; nasiona słonecznika; bawełna w nasionach i śruta; nasiona lnu jako śruta, sezam w nasionach jako wytfoki, pulpa z oliwek (z wytfaczania oliwy);

3) Nasiona warzyw liściastych, ich produkty i produkty uboczne:

ciecierzka pospolita jako nasiona; wyka w postaci nasion; groszek siewny w postaci nasion poddanych odpowiedniej obróbce cieplnej; groch w postaci nasion, średniej jakości mąka i otręby; bób

w postaci nasion, odmiany groszku w postaci nasion i łubin w postaci nasion;

4) Bulwy, ich produkty i produkty uboczne:

pulpa z buraków cukrowych, słodkie ziemniaki w postaci bulw, maniok w korzeniach, pulpa ziemniaczana (produkt uboczny uzyskany przy produkcji skrobi), tapioka;

5) Inne nasiona i owoce, ich produkty i produkty uboczne:

pulpa z owoców cytrusowych, wytloki z jabłek, pulpa pomidorowa i pulpa winogronowa;

6) Susze paszowe i pasze objętościowe:

lucerna, grubo mielona lucerna, koniczyna, grubo mielona koniczyna, trawa (uzyskana z roślin przeznaczonych na susze paszowe), siano, kiszonka, słoma zbożowa oraz warzywa korzeniowe przeznaczone na susze paszowe;

7) Inne rośliny, ich produkty i produkty uboczne:

melasa w postaci środka wiążącego do mieszanek paszowych, grubo mielone wodorosty (uzyskane w wyniku wysuszenia i rozdrobnienia wodorostów, a następnie ich wyflokowania w celu obniżenia zawartości jodu); sproszkowane rośliny i wyciągi z roślin, wyciągi z białek roślinnych (przeznaczone wyłącznie dla młodych zwierząt); przyprawy i zioła; kasztany, żołądź; produkty uboczne i odpadki z towarowej produkcji roślinnej prowadzonej we własnym gospodarstwie: liście z roślin okopowych, odpadki warzyw, plewy, słoma, zielone łęty ziemniaczane;

8) Wyprodukowane we własnym gospodarstwie kiszonki z roślin wymienionych w pkt 1—7.

2. Środki żywienia zwierząt pochodzenia zwierzęcego

1) Mleko i produkty mleczne:

surowe mleko, odtłuszczone mleko w proszku, maślanka w proszku, serwatka w proszku, serwatka w proszku o niskiej zawartości cukru, sproszkowane białko serwatki (ekstrahowane metodami fizycznymi), kazeina i laktoza w proszku;

2) Ryby i inne organizmy morskie, ich produkty i produkty uboczne:

ryby, tłuszcz rybi i tran niepoddany rafinacji; produkty autolizy, hydrolizaty i proteolizaty ryb, mięczaków lub skorupiaków uzyskane w wyniku oddziaływania za pomocą enzymów w postaci rozpuszczalnej lub nierozpuszczalnej, przeznaczone wyłącznie dla młodych zwierząt; mączka rybna.

3. Materiały paszowe pochodzenia mineralnego*

1) Sód:

nierafinowana sól morską
gruba sól kamienna
siarczan sodowy
węglan sodowy
dwuwęglan sodowy
chlorek sodowy;

2) Wapń:

osady z koralowców i alg
skorupy zwierząt morskich (w tym szkielety sepii)
węglan wapnia
mleczan wapnia
glukonian wapnia;

3) Fosfor:

wytrącony fosforan dwuwapniowy z kości
odfluoryzowany fosforan dwuwapniowy
odfluoryzowany fosforan jednowapniowy;

4) Magnez:

bezwodny tlenek magnezowy
siarczan magnezowy
chlorek magnezowy
węglan magnezowy;

5) Siarka:

siarczan sodowy.

4. Dodatki do pasz, niektóre substancje stosowane w karmieniu zwierząt i środki pomocnicze dla przetwórstwa stosowane w paszach

1) Pierwiastki śladowe*:

a) E1 Żelazo:

węglan żelazawy (II)
siarczan żelazawy(II) x 1H₂O
tlenek żelazowy (III)

b) E2 Jod:

jodan wapnia bezwodny
jodan wapnia x 6H₂O
jodek potasu

c) E3 Kobalt:

siarczan kobaltu (II) x 1 H₂O lub x 7H₂O
zasadowy węglan kobaltu (II) x 1H₂O

d) E4 Miedź:

tlenek miedzi (II)
zasadowy węglan miedzi (II) x 1H₂O
siarczan miedzi (II) x 5H₂O

e) E5 Mangan:

węglan manganu (II)
tlenek manganawy i tlenek manganowy
siarczan manganawy (II) x 1H₂O lub 4H₂O

f) E6 Cynk:

węglan cynku
tlenek cynku
siarczan cynku x 1H₂O lub 7H₂O

g) E7 Molibden:

molibdenian amonu
molibdenian sodu

h) E8 Selen:

selenian sodu
selenek sodu;

2) Witaminy, prowitaminy i dokładnie oznaczone pod względem chemicznym substancje o podobnym działaniu:

a) witaminy naturalnie występujące w świeżych paszach lub

- b) witaminy syntetyczne nieróżniące się od witamin naturalnych, przeznaczone wyłącznie dla zwierząt monogastrycznych;
- 3) Enzymy pochodzenia naturalnego;
- 4) Mikroorganizmy dopuszczone w żywieniu zwierząt, inne niż organizmy genetycznie zmodyfikowane;
- 5) Konserwanty:
- E236 kwas mrówkowy wyłącznie do kiszonek
 - E260 kwas octowy wyłącznie do kiszonek
 - E270 kwas mlekowy wyłącznie do kiszonek
 - E280 kwas propionowy wyłącznie do kiszonek;
- 6) Lepszcza, środki zapobiegające zbrylaniu i koagulanty:
- E551b krzemionka koloidalna
 - E551c kieselgur
 - E553 sepiolit
 - E558 bentonit
 - E559 glinki kaolinitowe
 - E561 vermiculite
 - E599 perlit;
- 7) Środki pomocnicze do kiszonek:
- sól morską, grubą sól kamienną, enzymy, drożdże, serwatka, cukier, pulpa z buraków cukrowych, mąka zbożowa, melasa oraz bakterie: mlekowe, octowe, mrówkowe i propionowe,
 - kwas mlekowy, mrówkowy, propionowy i octowy mogą być stosowane w produkcji kiszonki, w przypadku gdy warunki atmosferyczne utrudniają prawidłową fermentację — po uzgodnieniu z upoważnioną jednostką certyfikującą.
5. Mieszanki treściwe
- Sporządzone ze składników wyprodukowanych metodami ekologicznymi w rolnictwie. Nie mogą

zawierać związków syntetycznych, takich jak: barwniki, konserwanty, mocznik, stymulatory wzrostu, środki pobudzające apetyt, oraz organizmów genetycznie zmodyfikowanych i komponentów traktowanych rozpuszczalnikami lub poddawanych ekstrakcji.

II. Środki do czyszczenia zwierząt oraz czyszczenia i dezynfekcji pomieszczeń inwentarskich

- 1) mydło potasowe i sodowe,
- 2) woda i para wodna,
- 3) mleko wapienne,
- 4) wapno,
- 5) wapno niegaszone,
- 6) nadchloran sodu — w postaci ciekłego wybielacza,
- 7) soda kaustyczna,
- 8) potaż,
- 9) woda utleniona,
- 10) naturalne olejki roślinne,
- 11) kwasy: cytrynowy, nadoctowy, mrówkowy, mlekowy, octowy,
- 12) alkohol etylowy,
- 13) kwas azotowy (sprzęt mleczarski),
- 14) kwas fosforowy (sprzęt mleczarski),
- 15) formaldehyd,
- 16) węglan sodu,
- 17) ogólnodostępne środki do mycia wymion oraz do mycia i dezynfekcji urządzeń dojrarskich.

* Stosowane zgodnie z przepisami o środkach żywienia zwierząt.